No. 12 - 1959

HEEMKUNDEKRING "PEELLAND" te HELMOND

Opgericht 24 mei 1948

Secretariaat:

Mej. T.Cornelissen
W. Prinzenstr. 29

Bijdragen voor dit blad aan :

C. van Bokhoven
Oostende 31 A

L.S.,

In ons blad van oktober deelden wij mede, dat ons lid Dr. H.F.A.M. van der Grinten, directeur van de "Drukkerij Helmond" had goedgevonden, dat onze leden in december een bezoek zouden brengen aan zijn drukkerij.

Door de grote drukte op de drukkerij kan deze excursie deze maand niet meer plaats hebben en daarom is zij verschoven naar dinsdag 19 januari 1960.

Hoofddoel van de excursie is het bezoeken van een moderne drukkerij waarbij het accent gelegd wordt op het drukken van dagbladen. Dr. v.d. Grinten stelt er prijs op om onze leden persoonlijk te ontvangen.

Omtrent het bezoek aan dit bedrijf zullen nog nadere mededelingen volgen.

Wij wensen onze leden een Zalig Kerstfeest en een voorspoedig 1960.

Het bestuur

Wie bouwden onze stad ? III.

In stukken, handelend over de bouw van grotere werken, zien we in vroeger tijd in de regel geen verschil gemaakt, tussen de ontwerper en de uitvoerder ervan. Het is ook opmerkelijk bij de grotere bouwwerken, die van vroeger eeuwen over zijn, dat ze vaak zoveel gelijkenis met elkaar vertonen, zodat het vermoeden gewettigd is, dat de ene bouwkundige zonder meer het werk van een ander namaakte, zelfs tot in kleine bijzonderheden.
Zo is het b.v. opvallend, welke 'n grote gelijkenis er is in opzet en afmetingen tussen het Muiderslot in Holland en ons kasteel van Helmond. En toch is het eerstgenoemde ruim anderhalve eeuw ouder dan het onze.
Een typisch voorbeeld, hoe goed geslaagde bouwproducten door anderen werden nagemaakt, vonden wij bij de heropbouw van de toren van de H. Lambertuskerk.
Bij de grote stadsbrand van 4 juli 1587, toen ongeveer alle huizen door brand werden verwoest en de parochiekerk voor een groot deel ten prooi viel aan het oorlogsgeweld, waren ook het dak, e.d. torenspits in vlammen opgegaan. Zo spoedig mogelijk werd gezorgd het gebouw voor verder verval te bewaren. Ook de toren werd voorlopig van een nooddekking voorzien. Eerst in 1602 begon men aan de afwerking van de toren.
De publieke aanbesteding geschiedde in presentie van burgemeesters en schepenen. Het werk werd gegund aan Mr. Hanrick van Rossem voor een bedrag van ongeveer 450 gulden.
"Om een goet fatzoen te laten maecken", zo lezen wij in de kerkrekening, gingen de kerkmeesters in gezelschap van Van Rossem, naar Leende en Heeze, om aldaar " 't fatzoen soe van binnen als buyten te besichtigen." Bij de torenmeester van Heeze verteerden zij 35 stuivers. Kort daarop kwamen de knechts van de torenmeester van Heeze naar Helmond, "om die gelegentheyt van den thooren te sien en op wat fatzoen diezelve bestelt sou worden."
Het resultaat van die samenwerking was, dat de toren voorzien werd van een met lood omlegde peer, (waarin een klein venstertje werd aangebracht) met appel, haan en kruis.
Deze toren zien we afgebeeld op de tekeningen van Spilman en van de Beyer uit de 18e eeuw en is blijven bestaan tot de tweede helft van de 19e eeuw.
Dit blijkt o.m. uit de beschrijving, die van der Aa ervan gaf in zijn "Aardrijkskundig Woordenboek", waarvan het Ve deel in

1844 verscheen.
"De fraaije toren", zo zegt hij " die tamelijk hoog is, heeft ene hooge spits, boven aan met eenen grooten knop of eene peer versierd .... De kerk en de toren maken te samen een schoon geheel uit."
De groei van de bevolking gedurende de eerste helft van de 19e eeuw (van ± 2500 tot ruim 5000 zielen) was oorzaak dat deze kerk het aantal gelovigen niet meer kon bevatten.
Kort nadat pastoor Spierings in 1851 de herderlijke bediening over de St. Lambertusparochie had aanvaard, werd deze noodtoestand in de vergaderingen van het kerkbestuur ter sprake gebracht.
Em. pastoor Mgr. A. Frenken heeft uit het Correspondentieboek van het kerkbestuur van de St. Lambertusparochie een hoeveelheid aantekeningen gemaakt van de notities, die pastoor Spierings daarover heeft gemaakt en deze in een zeer interessant verhaal gepubliceerd in het tijdschrift voor kerkgeschiedenis "Bossche Bijdragen" van een goede twintig jaren geleden.
Er werden drie plannen ter sprake gebracht:

a. de kerk vergroten, zoals pastoor Spierings 't liefst wilde
b. aan het Liefdehuis op de Markt een bijkerk bouwen
c. een tweede kerk bouwen aan de Steenweg of aan het Bindersseind

Het plan Spierings vond bestrijding o.a. bij dokter G. de Ruyter en Amandus Bots, beiden leden van de gemeenteraad, maar werd vooral heftig bestreden door kerkmeester Ger. Jos. Coovels. Ook de aartsbisschop Mgr. Zwijsen toonde zich met het slopings- en vergrotingsplan van de pastoor niet erg ingenomen. In de kerkbestuursvergadering van 25 sept. 1855, die door de aartsbisschop zelf werd gepresideerd, stelde Mgr. vast, dat tussen twee plannen moest gekozen worden: ofwel de kerk vergroten, ofwel bij het Liefdehuis een nieuwe bijkerk bouwen, die met de oude kerk onder één pastoor zou staan en tevens voor de zusters dienen kon.
Het derde plan, dat eerst een goede halve eeuw later tot uitvoering zou komen, ging dus voorlopig van de baan.
Bijna een half jaar nadat Monseigneur in Helmond was geweest, gaf Z.D.H. op 3 febr. 1856 aan het kerkbestuur in ernstige overweging om de beraamde kosten van ongeveer ƒ 50.000,- voor de vergroting van de parochiekerk te besteden tot oprichting van een hulpkerk.

Deze zou later bij eventuele stichting van een tweede parochiekerk, geschikt voor een parochiale kerk kunnen dienen.
Maar het kerkbestuur (met uitzondering van genoemde Coovels) wilde geen ander dan het eenmaal opgezette vergrotingsplan.
Aanvankelijk was men van plan, slechts een gedeelte van de oude kerk te vergroten, doch later, toen reeds een deel was afgebouwd, werd besloten de gehele kerk te vergroten, de toren incluis.
Wat dit laatste besluit aan consequenties meebracht, zou een verhaal op zich worden. Het kwam hierop neer, dat de toren, die eigendom was van de gemeente bij notariële akte van 2 aug. 1860 "om niet ten geschenke" gegeven werd aan het kerkbestuur en sindsdien altijd in eigendom van de kerk van St. Lambertus gebleven is.

wordt vervolgd.

Jac. Heeren

Uit de geschiedenis van het drukkersbedrijf in Helmond. I.

Werkelijk gevestigde drukkers en binders in Helmond vinden we pas in de 19e eeuw.
Zo'n bedrijf zou in een plaatsje van nauwelijks 3000 zielen, waarvan de grote hoop lezen noch schrijven kon, en zich bij het plaatsen van een handtekening met een kruisje of ander tekentje moesten behelpen, geen levensvatbaarheid hebben.
Zelfs voor kleinfabrikanten en kooplieden in manufacturen moesten in een akte uit het midden van de 18e eeuw nog voor de helft in een rekest op bovenstaande wijze hun handtekening zetten "verklarende niet te kunnen schrijven".
Wat er gelezen en dus gekocht werd was een kerkboek of devoot boekje, zoals "Het masker van de Wereld", "Het duifke in de steenrots" of "het spiegelke van Philagie" van pater Poirters. Soms trof men dan nog "De katholijke pedagoog" aan en een heel enkele keer een omwerking van een middeleeuws verhaal in de vorm van een volksboek met blauwe of grijze omslag. Maar daarmee was bij de meesten de boekenschat uitgeput. Die boeken werden door groot en klein uitgespeld en doorgelezen en bleven niet zelden van geslacht op geslacht in eenzelfde huis of familie in gebruik. Dat bewijzen de onooglijke, vieze en kapot

gelezen exemplaren, die men hier en daar nog eens weet op te duiken.
Schrijfbehoeften, och, die had men maar weinig. Wie schrijven kon, schreef nog slechts zelden. Brieven schrijven aan familieleden kwam zelden voor, omdat die meestal in eenzelfde omgeving bleven wonen. Zakenbrieven werden niet veel geschreven, omdat de zaken niet zo'n grote uitgebreidheid hadden.
Boekhouding bestond er slechts zeer weinig en dan nog maar uiterst gebrekkig. Rekeningen en kwitanties, de enige dingen die soms, heel toevallig, uit een boekhouding van vroeger zijn bewaard, vinden we op onooglijke vodjes papier.
De enkele velletjes papier, de inkt en de ganzeveer, die daarvoor nodig waren leverde in de meeste plaatsen de koster schoolmeester. Daar kon men dan ook terecht om de slapgeworden punt aan de pen opnieuw te laten aanspitsen. Niet onwaarschijnlijk dat ook in onze stad de meester uit de levering van die artikelen zich een kleine bron van inkomsten wist te scheppen.
Van een boekbinder vinden we eerst melding gemaakt in het resolutieboek (notulenboek v.d. raadsvergaderingen) uit 1739, waar staat aangetekend, dat een zekere Antony Mentze geboortig uit Keulen, zich in de stad heeft gevestigd en voor de gemeente heeft ingebonden verscheidene folianten o.a. de stadsrekeningen van 1700-1732 en de protocollen van de Helmondse notarissen. Nog op de dag van vandaag kan men zich van de deugdelijkheid van mans werk overtuigen. Of hij hier ter stede met dergelijk werk zijn kost heeft kunnen winnen, betwijfelen wij sterk: na die ene keer vonden wij er verder geen melding meer van gemaakt.

Wat er in het begin van de 19e eeuw - althans voor de gemeente - aan drukwerk moest gemaakt worden, werd niet geleverd door een Helmondse ingezetene maar kwam van een drukkerij uit 's-Hertogenbosch.
De voornaamste bron voor de bestudering van de oudste drukkerijen in onze stad is voor mij geweest ..... een grote collectie bidprentjes.
Zoals men weet, en kan zien, plaatste de drukker onder aan zo'n prentje zijn naam. De sterfdatum van de persoon voor wiens zielerust daarop het gebed wordt verzocht, geeft de juiste datering van het gedrukte voorwerp.
Aan de hand hiervan heb ik kunnen vaststellen dat de oudst

gevestigde drukkerij hier ter stede was van Joh. Hub. Jansen op de Heuvel, omstreeks 1844. Terzelfder tijd was hier werkzaam F. Dirks (1844) A. Vos (1848) en W.C. van Kelckhoven, die reeds in 1841 een publikatie voor de gemeente mocht drukken. Eerstgenoemde drukkerij werd, met verouderd materiaal, omstreeks 1850 overgenomen door F.J. Van der Wee. Zoals het gebruikte zetmateriaal uitwijst, heeft deze zaak zich in 1854 opnieuw geïnstalleerd en is toen geworden de firma F.J. VanderWee en Cie. Deze drukkerij was gevestigd op de Markt, waar later café "St. Lambert" is geweest. Omstreeks 1856 ging de zaak over aan Nicolaas H. van den Boom, die zich spoedig daarna weer geheel nieuw inrichtte.
Deze was gehuwd met Maria C. Pfennings, dochter van een H.B.S.-leraar te Helmond. Nadat Van der Boom omstreeks 1877 was overleden, hertrouwde de weduwe met C. Aug. M. Pellemans, aan wie de drukkerij toen overging, maar de zaak bleef voorlopig de naam behouden van firma H.M. van den Boom. De firma v.d. Boom bestaande uit de heren Aug. Pellemans en Jan Pellemans, die 4 nov. 1882 een vennootschap sloten, werd 26 april 1884 ontbonden en door eerstgenoemde voortgezet. Kort daarop splitste zich de oude zaak van den Boom. De drukkerij werd door Pellemans voortgezet en de boekwinkel ging over aan J.v.d.Burgt.
Na de dood van Pellemans in 1907 kwam de drukkerij, die inmiddels in een N.V. was omgezet,onder directie van zijn zoon Jules Pellemans. Enkele jaren nadien is deze drukkerij, die gevestigd was aan de Zuid Willemsvaart, nabij de fabriek van Diddens & van Asten, gelikwideerd.
In de zestiger jaren werd in Helmond een tweede drukkerij opgericht. Deze was gevestigd in de Veestraat, in het pand waar thans "het Witte Huis" zich bevindt.
Deze firma,"Bots & Jansen" genaamd, beschikte over degelijk materiaal en leverde dan ook voor die tijd, heel fraai drukwerk.
Na de dood van Albert Bots in 1880 kwam Jan Hermans in de zaak. Deze zette enkele jaren later alleen de drukkerij voort. Omstreeks 1888 nam J. de Reydt het materiaal van laatstgenoemde over. Deze was sinds 1880 een drukkerij begonnen, nadat hij enige jaren in de zaak van N.v.d.Boom als reiziger was werkzaam geweest. Na zijn dood zette zijn schoonzoon, de heer H. Verhagen- de Reydt de zaak voort, die door de kleinzoons aanzienlijk uitgebreid en vernieuwd,nog steeds in de Kerkstraat floreert.

Bij de firma Van den Boom waren intetijd werkzaam drie gebroeders Leloup, die omstreeks 1878 een eigen drukkerij begonnen. Deze was gevestigd op de Zuid Kon. Wal, naast de huidige huishoudschool. Vandaar verhuisde men naar het huis van juffrouw van Hoogerlinden in de Veestraat, waar thans is de schoenwinkel van "Germania". Later werd de drukkerij overgeplaatst naar de overzijde in het pand, naast A. Noyen, waar tot voor enkele jaren de galanterienwinkel van de firma Leloup geweest is.

Op 29 november 1897 werd de drukkerij, met bijbehorende periodieken (waarover later) overgenomen door de firma van Moorsel en Van den Boogaart.

Alvorens deze firma ontstond, had de vader van de tweede firmant, de heer H. van den Boogaart een drukkerij gehad te samen met Franciscus Augustinus Wolters, onder de naam Wolters & Cie. Deze kreeg 5 januari 1894 vergunning tot oprichting van een stoomsnelpersdrukkerij in de Veestraat. Na ontbinding van deze firma op 30 juni 1897, zette F. Wolters, die inmiddels eervol ontslag had gekregen als Commies ter secretarie, onder eigen naam, later onder die van firma Wolters en Co. en ten slotte als firma Wolters en Schretlen./ Deze drukkerij was gevestigd op de Markt, in het pand waar nu de Brabantse bakkerij gevestigd is, nadat 2 jarenlang de verzekerings-Mij Noord Brabant geweest is. / de zaak voort.

Toen de zaken van de firma van Moorsel en Van den Boogaart een hogere vlucht namen voelde men spoedig gebrek aan beschikbare ruimte. Deze drukkerij werd overgebracht naar een pand in de Kerkstraat achter de bakkerij Berings naast de St. Lambertuskerk. Nogmaals was men verplicht naar een nieuw onderdak uit te zien en kwam men terecht in een gebouw van de heer Fr. v.d. Meulen, achter het tegenwoordige meubelmagazijn Roelofs in de Kerkstraat, dat uitkwam op de Zuid Koninginne Wal.

In 1904 bouwde de heer H.N. Ouwerling, toentertijd redacteur van "De Zuidwillemsvaart" de kapitale herenzuizen met kantoor en drukkerij vlak tegenover de bestaande drukkerij en gaf de jonge architect Cor Paaps gelegenheid hierbij zijn bouwkundige bekwaamheid te tonen. In 1911 trad de heer H. van Moorsel uit de firma "Van Moorsel en Van den Boogaart". Deze werd in juni 1913 door de N.V. Drukkerij "Helmond" vervangen, onder directie van de heer Joh. v.d. Boogaart en G. Hendriks.

Door de kolossale uitbreiding van deze zaak in korte jaren, voornamelijk door de uitgave van meerdere bladen, was men genoodzaakt de panden van de heer Ouwerling aan te kopen en een gedeelte daarvan tot kantoor en redactie-bureaux in te richten. Ook de drukkerij zelf werd herhaaldelijk vergroot en uitgebreid en van de meest moderne machines en persen voorzien.
Volledigheidshalve maken we nog melding van de drukkerij van W. Verhallen in de Waardstraat, die een voortzetting gevonden heeft in de drukkerij van W. Zeeuwen.
De drukkerij van J. de Reydt werd gesplitst en door zijn zoon F. de Reyft werd een drukkerij begonnen op de Kromme Steenweg.
En last not least noemen we nog de drukkerij, opgericht door de heer L. Geeris-Roxs, nabij sluis 8, die na "Helmond" tot een van de grootste bedrijven op dit gebied is uitgegroeid en zich op speciaal terrein heeft gespecialiseerd.

Jac. Heeben.

Uit de eerste jaren van de electriciteits-voorziening in onze stad.

Het is dit jaar 50 jaar geleden, dat de gemeenteraad besloot onze stad van electriciteit te voorzien. Buiten de grote plaatsen waren toen in ons land 30 gemeenten (meest kleine) met een electriciteitsbedrijf. In Noord-Brabant waren er drie, n.l. te Boxtel, Ginneken en Raamsdonk, resp. in gebruik genomen in 1899, 1904 en 1908. Helmond kwam dus heus niet achteraan. Ofschoon men overtuigd was van het grote belang voor de industrie, bestond er aanvankelijk toch enige aarzeling t.o.z. van de electriciteit, men was n.l. bang dat de exploitatie van de gasfabriek, die een goede bron van inkomsten was voor de gemeente, bedreigd zou worden. Na veel discussies besloot de gemeenteraad op 21 juli 1909 geen eigen centrale op te richten doch een voorlopige concessie te verlenen aan de Maatschappij "Peelcentrale" te Schevingen. Deze Maatschappij werd enige maanden later omgezet in een Naamloze vennootschap waarvan de oprichters waren Pieter Fentener van Vlissingen te Helmond, G. van Lanschot, bankier te 's-Hertogenbosch, V. van de Heuvel, lid

van de Tweede Kamer te Geldrop, Mr. F. Bolsius, lid van de Tweede Kamer te Roermond en J.T.H. van Dooren, ingenieur te Scheveningen.
Het kapitaal was bepaald op ƒ 1.800.000,- Het was de bedoeling van de "Peelcentrale" in de Noord-Brabantse Peel een fabriek op te richten tot distillatie van turf. Bij deze fabricage zou in grote hoeveelheden gas vrij komen, welk gas zou omgezet worden in stoom en verder in electriciteit. De productiekosten zouden gedekt kunnen worden uit de overige distillatie producten. Men zou vrijwel gratis over een krachtmedium beschikken en in staat zijn tegen zeer lage prijzen electrische stroom te leveren, veel lager dan bij de oprichting in een eigen centrale. Verder zou zij electrische centrales oprichten in Noord-Brabant en Limburg. Onder de eersten die tot aansluiting op het electrische net besloten, waren de N.V. van Vlissingen, Diddens & van Asten, firma Schors Watermolenwal, de weverij firma Huismans Veestraat, Drukkerij Pellemans Aarlescheweg, firma de Wit & Co. Hoogeindsestraat, J.T. Carp, Gebr. van Thiel. Totdat een eigen centrale zou zijn opgericht, had de Peelcentrale een overeenkomst met de N.V. van Vlissingen, die haar vergunning verleende om in haar fabriek een provisorium op te richten, waaruit voorlopig stroom kon opgeleverd worden. Intussen werden onderhandelingen gevoerd om te komen tot een definitieve concessie. Professor van Swaay, de eerste directeur van de P.N.E.M. en latere minister van Waterstaat, trad hierbij voor onze gemeente op als adviseur. Op 9 mei 1912 werd de definitieve concessie aan de Peelcentrale verleend. Reeds kort hierna ontstonden in het bedrijf moeilijkheden en bovendien had de N.V. van Vlissingen de overeenkomst met de Peelcentrale in zake het provisorium opgezegd. Er kwamen ernstige klachten van afnemers. De Provinciale Staten, die sinds 1909 het vraagstuk der electriciteitsvoorziening in onze provincie met grote ernst behandelden, bespraken in hun vergadering van 28 oktober 1913 de ontstane situatie in onze stad. Er dreigde immers gevaar dat een tiental fabrieken en vele kleine afnemers van electriciteit zouden verstoken worden. Im overleg met de electriciteitscommissie uit de Staten bood de N.V. de Wit aan de provincie een gedeelte van haar fabrieksterreinen aan om daarop een electrische installatie te plaatsen, met een vermogen van 1500 K.W. opdat, wanneer het met de Peelcentrale mis zou gaan, men in onze

stad toch over stroom zou beschikken. De provincie zou de kosten moeten betalen. De Provinciale Staten gingen op het aanbod in en na enkele maanden zou blijken dat dit reser e-provisorium een uitkomst was voor onze gemeente.
De Peelcentrale zette haar bedrijf nog wel voort, doch de klachten over de stroomlevering bleven aanhouden. Eindelijk kwam aan het geduld een einde. Op 11 augustus 1914 deden Burgemeester en Wethouders het voorstel aan de raad tot intrekking der concessie. Het was toen in de eerste dagen van de Eerste Wereldoorlog en de Peelcentrale wilde zich beroepen op overmacht. Zij zou n.l. o.a. niet voldoende kolen hebben kunnen krijgen. Er waren leden van de raad die het in die kritieke tijd niet erg humaan vonden de concessie in te trekken.
De voorzitter, burgemeester van Hout, toonde aan dat de stroomlevering reeds lang vóór de oorlog bedroevend was en dat de Peelcentrale van alles zelf de schuld was. De last en de schade die de ondernemers ondervonden waren groot en er dreigde werkeloosheid van honderden arbeiders. De Peelcentrale was ondanks sommatie om haar verplichtingen na te komen, in gebreke gebleven. De raad was het hiermede eens en besloot daarom de concessie in te trekken. De gemeente kon nu handelen zoals zij wilde terwijl de Peelcentrale verplicht kon worden na intrekking der concessie nog 1 jaar stroom te leveren. Daar de stoomwerktuigen in het provisorium der Peelcentrale waren afgekeurd moest het provisorium op bevel van de minister op 2 januari 1915 worden stilgelegd. Er waren echter tijdig maatregelen genomen opdat door deze stillegging de stroomlevering in onze stad niet in gedrang zou komen. In één etmaal kwam de overschakeling tot stand van de installaties der afnemers van de Peelcentrale op het reserve provisorium bij de Wit.
Op 22 februari 1915 werd de Peelcentrale failliet verklaard. De gemeente kon nu, of een eigen centrale oprichten of een contract aangaan met de inmiddels in 1914 opgerichte Provinciale Noord-Brabantse Electriciteitsmaatschappij. Een eigen centrale bouwen was praktisch niet mogelijk door de "beruchte" "Electriciteitsverordening Noord-Brabant 1911". Er bleef dus niets anders over dan een contract met de P.N.E.M. Op 16 februari 1915 sloot de gemeente met de P.N.E.M. een overeenkomst tot levering van electrische stroom. De afwikkeling van het faillissement van de Peelcentrale bracht nog vele

moeilijkheden met zich mee, o.a. inzake het overnemen van kabels. Ingevolge de gemelde verordening van 1911 kon in de provincie Noord-Brabant praktisch niemand een elektriciteitsbedrijf oprichten. De P.N.E.M. verkreeg daarom een monopoliepositie, die in het verleden wel eens tot ernstige conflicten met verschillende gemeenten geleid heeft.

C.v. Bokhoven

Gemeentebestuur van Helmond vóór honderd jaar.

Het gemeentebestuur van Helmond was op 1 januari 1860 samengesteld als volgt:

Leden van de raad:

F.W. van den Dungen
G. de Ruiter
Jhr. Mr. C.F. Wesselman
J.A. Raymakers
F.H. van Hoeck
H.C. Bogaers
A. de Veth
A. van den Eynden
A.H. Bots
J. Berkers
M. Konings

Dagelijks Bestuur:

F.W. van den Dungen, Burgemeester
G. de Ruiter, Wethouder
Jhr. Mr. C.F. Wesselman, Wethouder
J.P.H. van der Linden, Secretaris

Hierbij wordt opgemerkt:

1. Dikwijls was in die tijd de burgemeester ook lid van de gemeenteraad. Zoals men bemerkt was dit ook in onze stad het geval.
2. G. de Ruiter, was de bekende geneeskundige. Naar hem is een straat vernoemd, evenals naar Burgemeester van den Dungen en A. Bots, die Kantonrechter was. De huidige van Hoeckstraat is genoemd naar van Hoeck, de latere

burgemeester, en niet naar het genoemde raadslid.

3. Achter de naam Wesselman komt niet voor "van Helmond". Dit is juist, omdat Wesselman op 1 mei 1841 wel in de adelstand is verheven, doch eerst op 20 mei 1881 verkreeg men het recht om "van Helmond" aan de naam toe te voegen.

C.v. Bokhoven

Het Bevolkingsboekje.

Volgens artikel 38 der Algemene Politieverordening voor de gemeente Helmond is ieder hoofd van het gezin of afzonderlijk levend persoon verplicht binnen veertien dagen, nadat hij als zodanig binnen deze gemeente metterwoon gevestigd is, zich van een door het bevolkingsbureau te verstrekken bevolkingsboekje te voorzien.
Helmond is een van de zeer weinige plaatsen in ons land waar een bevolkingsboekje is voorgeschreven. De verplichting tot het houden van een bevolkingsboekje in onze stad dateert van 25 juli 1853. Op genoemde datum stelde de raad van onze gemeente vast de "Verordening op de verdeling der gemeente in wijken en het nummeren der huizen, en het instandhouden van het bevolkingsregister der gemeente Helmond". (Officiële straatnamen waren er toen nog niet).
De contrôle van het boekje (alle wijzigingen moeten ter secretarie worden opgegeven) geschiedde jaarlijks in de maand juni door een ambtenaar die vergezeld was van de Veldwachter. Onvoldoende naleving der verordening werd gestraft met een geldboete van 1-3 gulden. Later is in de wijze van contrôle verandering gekomen.

C.v. Bokhoven

Straatnaamborden

De eerste straatnaamborden in onze stad werden geplaatst in 1909. (Vóór de officiële aanduiding der straten in 1890 werd het adres aangegeven b.v. wijk A No. 50).

v.B.
